

מסורת הש"ס

(א) מוספתא דמאי פ"ב
ע"ב, ט' [נכתב] יונתן.
ע"ב, ט' [נכתב] ט' כתיב יר
קאמר, ד' כתיב ד' בן דמנן
יר יצא ש"ל שאלה נ"ל
שאלה נ"ל וכו' תנאי
ועי' ע"ב, ט' ע"ל נ"ל;
(ב) גרמיות ו' ועי' ט'
גרמיות גדול, ז' כתיב'
טק: ארדן, ח' וינן
השולשים יר דוד וינן
בן ישר שלום שלום לך
אמר כ"ו, ז' כמות, ט'
ישר שאלה נ"ל וכו'
הולין גרמיות, (א) פ'
הכל ששולין יר וינן,
ז' ארדן וינן נ"ל
גמול, וכו' שאלה מוסת'
תנאי ששולין וינן וינן
והתנאים ש' אומר הולין
ומוסת', ח' מנ"ל: דרך
שאלה, יר' וינן וינן
ה"ל, טו' וינן תנאי.
ה"ל, טו' וינן ששולין פ'ד
ה"ל, ז' וינן מוסת'
כסא, רש"ל ועי' גרמ'
ששולין פ'ד מ"ג נ"ל דמי
[מס']

תורה אור השלם

1. בי מלכים ימלכו
ורונוים יחקקו צדק;
משלח טו
2. ורוח לבשה את
עמשי ראש השלישים
לך דויד ועמך בן ישי
שלום שלום לך ושלום
לעורך בן עורך אלהיך
ויקבלם דויד ויהונם
בראשי הגדוד:
- דברי הימים א יב יט
3. ונתתי עשב בדרךך
לבהמותי
ואכלת
ושבעת:
דברים יא טו

גליון הש"ס

גמ' רב חסדא מקדים
ובו. ע' זרכות דף ו ע"ב
וצמחש"א ח"א שם (ד"ה
יקדים):

מוסף רש"י

נותנת לה וראובלת.
 אלהם חשבונו לנגוע משל
 בעלה ופסולתו
 מביניהם ואלה הם בני אדם
 שאינם ירעהו כל לחסלו
 כל לחסלו דבר שאינו
 מעשה ציוויון שבהם
 דאורייתא אע"פ ודאורייתא
 מהו ידבירי לה, אבל לא
 להחריש את אלו הדבורים
 ויכונה בגוף אלו ממש
 וחזקו (א). **הם** בני
 מוריא. **יחזק** אע"פ
 ואברהם וירושלם
אבדלו. **ו** חזק
 ומפיקים אותם לא אלה
 גול (ב). **מלואה**. ענין
 מרים שפחה וזו מרים
 עם הר עקבה שהיא
 צ"ד דאורייתא צ"ק (ג)
 כי אלו עשויים עם
 ודאי נחשבים לחסונו,
 ואלו הם גניבה דאורייתא
 (ד) ע"פ (א).
הם שני בני יחזקאל

הדרן עלך הניזקין

למלכי אמר להו דאמר רב
ראש השלישים ^(ט) וגו' אמרי ל
^עשימסעם כלום עד שיתן מא

נוסחם לה: אלמלא חשודה אשת עם הארץ לגנוב משל בעלה וליטן לחצרתה: **מוריא.** מורה הוראת היתר לעצמה: **העיד ר' יוסי ב'** ברייתא היא: **אין עושין חלם עם הארץ בטורה.** עם הארץ שאמר לגבול חבר הפרס חלה מעיסתי ועשה אותה בטורה לא ישמע לו שהרי

כָּבֵד וְטוֹמָאָה כָּל הָעֵיסָה בִּיד עַם
 הָאֶרֶץ וְהִכְסֵן יִסְמֹךְ עַל הַגִּבֵּל שֶׁהוּא
 חֲבֵר וְיֵהָא סְבוֹר שֶׁחֲחֵלָה טְהוּרָה:
אָבֵל עוֹשִׂין. תַּחֲלִיל הָעֵיסָה בְּטַהֲרָה:
כִּפְּשִׁיאֵי אוֹ בִּנְחוּסֵי. כָּלִים שֶׁל
 בָּלָא חֲמֻתוֹת וְאִין רִגְלִים לִיתֵן בָּסֵם
 עֵיסָה וְטוֹמָאָה אִין מִקְבְּלִין: וְאִינוּ
 חוֹשֵׁשׁ. הַגִּבֵּל שְׂמָא יֵגַע עִם הָאֶרֶץ
 בְּחֵלָה וְיִטְמָאנָה וְלִקְמִיָּה מִפְּרֵשׁ טַעְמָא:
 וְאִין עוֹשִׂין הִרּוּמָה וְיִמִּין בְּטַהֲרָה.
 לְאַחַר שֶׁהָפֵךְ יִזְמִים לְתַתָּן לְבִית הַבֵּד
 מִין מִפְּרִישֵׁי צִדְדֵים חֲזִירִים תְּרוּמָה
 הוּא חֲשׁוֹת בְּטַהֲרָה לְפִי שֶׁכֵּבֵד
 וְכֹשֶׁר וְיֵי^י בְּמַעֲטָן וְנִטְמָאוּ וְהִכְסֵן סוּמָךְ
 עֲלֵיהֶם וְסוּבֵר שֶׁהֵן טְהוּרִים: וְטַעְמָא
 מֵאִין שָׂרוּ רַבָּנִן לְאִקְוִיל בְּתִרּוּמָה
 כִּי הָאִי קוּלָּא דְּלִיכָא לְמִיחַשׁ דְּלִנְחָא
 הִדֵּר נָגַע: דְּלֹא נִפִּישׁ אֲגָרִיָּה. שֶׁכֵּבֵדוּ
 מוּעָט לְפִיכָךְ הוּא עֵינִי וְאֶרֶץ לְמוֹנוֹת:
דְּלֹא שִׁבִּי. לְהַשְׁכֵּחַ כִּי אִם מִשְׁנֵה
 לְשָׁנָה לִפְנֵי דֶרֶךְ לְמוֹנוֹת: דְּאִמְרִין:
 לְאִים עֲלִיו: אִם נִגְעָתָה בָּהּ.
 וְתִטְמָאנָה: הִדֵּרָא לְטִיבָלָא. וְהוּא
 אִינוּ חֲשׁוֹד לְאִכּוֹל טִבֵּל בְּשִׁמְיָתָה:
 לְמִקְוֵי קַמְכוּין. שֶׁהִרִי בָּהּ אִכְלוּ
 לְתַקְנָה לוֹ: מִכִּפְּתָה לֹא אִיכֹפֵּת לִיָּה.
 בְּתַמִּיָּה: בְּשִׁלְמָא הָסֵם. כָּלִי חֲלָה:
אִיכָא הִיכְרָא. שֶׁהֵיכָל עֲבָלִים שְׁאִין
 עוֹשִׂין לְהִנִּיחַ בֶּהֶן עֵיסָה וְזוֹכֵר עַל
 שְׂאִימָנוּ עֲלִיו: מֵאִין הִיכְרָא אִים
 לִיָּה. לְיִדְכֵר: כָּלִי גִלְלוּם. שְׁאִין
 מִקְבְּלִים טוֹמָאָה דְּאִי נָגַע בְּכָלִי לֹא
 מִקְבֵּל טוֹמָאָה וּבְעֵיסָה^י גּוֹפֵה אִית
 לִיָּה הִיכְרָא מִשּׁוֹם הֵן כָּלִים שְׁאִינוּ
 רִגִּיל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וְעַם הָאִיכָא לֹא
 אֲחִמּוֹר רַבָּנִן עֲלֵיהֶן כּוֹלֵי הָאִי לְשׁוּיָה
 כּוֹז גַּמּוֹר לְטוֹמָא בְּמִשָּׁא: כָּלִים שֶׁל
עַמִּי הָאֶרֶץ. שְׁאִין מִקְבְּלִין טוֹמָאָה
 הִרְוִיִּים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חֲבֵר: עוֹדְרִין.
 חוֹפְרִין: וְאִין כּוֹפְלִין. דֵּהָא דְּנוֹמִים
 שְׁלוֹם לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים מִפְּנֵי דִרְכֵי
 שָׁמַיָּם הוּא דְּשִׁר וּמִשּׁוֹם דִּרְכֵי שְׁלוֹם
 בְּהָרָא יִזְמָנָא סָגִי: לְמַמְרָא לְבוֹ
 אֲחוּקוֹ. כְּשִׁאוֹמְרִין^י לְעוֹשֵׂי מִלְּאכָה
 הַעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם תַּחֲקוּנָה יִדְכֵס:
אֲשֵׁרֵפָא. אֵף הוּא לְשׁוֹן חִזּוֹק כְּמוֹ
 אֲשֵׁרְנוּהִי (כְּתוּבָה דף כה): **שְׁלֵמָא**
 לְמַר. וְלֹא הִיָּה מִתְכוּין לְבַרְכוּ אֵלָּא
 לְבוֹ הִיָּה לְרַבּוֹ: **הַשָּׂאֵל אֲחוּקִי**
 מוּחֻקִּין. יִדְעִיָּה דְּבִדּוּרָא דְּכִבֵּד
 הָאֶסְקֹר לְיִשְׂרָאֵל כְּגוֹן עֲבֻדָּתָה בְּשִׁבְעִית
שׂוֹאֲלִים בְּשִׁלּוֹמָן. כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה
 מִיִּבְעִיאֵל: יוֹם אִידֵם. וְלֹא חִישִׁין
 דְּלִנְחָא אִוִּיל וְמוֹדָה: לֹא יִכְנֵם כּוֹ.
 דְּכִין דְּלֹאֲשִׁבְיָה כּוֹלֵי הָאִי דְּלִמָּא
 אִוִּיל וְמוֹדִי: בֵּר אִוִּרִין. בֵּן תִּרְיָה:
פִּגְלָאֵה. חוֹלֵק עוֹל הַחֲכָמִים שֶׁיָּה
 מִנְּעֵרֻו לְמַר קִבְּלָא שְׂהִיָּה אֵב בְּתִיָּה
 דִּין דְּלֹאֲמַר^י בְּפִרְקָא קַמָּא (לְעִיל דף יא):

הדרן עלך הניזקין

למלכי אמר להו דאמר רב
ראש השלישים ^(ט) וגו' אמרי ל
^עשימסעם כלום עד שיתן מא

הניזקין פרק חמישי גיטין

סב.

דלמחר רוב עמי הארץ מעשרין הן שרי לסייע^א אף בזמן שהיה
בטהורה דהא בוררת קמני במתניתין^ב ואי אפשר שלא תגע ומפ' ר"ת
בזבוחן ר"ח לאשת חזר טומאת עם אשת עם הארץ איירי בתצואה של
בזבוח^א ובתוספתא^ב דקתני^א אשמו של עם הארץ טומאת עם אשמו של

נותנת לה ואוכלת השתא מיגבב גנבא
 חלופי לא מיחלפא אמר רב יוסף התם נמי
 מוריא ואמרה תורא מדישיה קאכיל ^ההעיד
 ר' יוסי בן המשולם משום ר' ^ויוחנן אחיו
 שאמר משום ר"א בן חסמא ^זאין עושין
 חלת עם הארץ בטהרה אבל עושין עיסת
 חוליו בטהרה ונוטל הימנה כדי חלה ומניחה
 בכפישא או באנחותא וכשבא ע"ה ליטול
 נוטל את שתיהן ואינו חושש ^חיואין עושין
 תרומת זיתיו בטהרה אבל עושין זיתים חוליו
 בטהרה ונוטל הימנה כדי תרומה ומניחה
 בכליו של חבר וכשבא עם הארץ ליטול נוטל
 את שתיהן ואינו חושש ^טוטעמא מאי א"ר
 יוחנן ^ימשום כדי חייו הנבל ומשום כדי חייו
 דברד וצריכא דאי אשמועינן גבל משום
 דלא נפיש אגריה אבל ברד דנפיש אגריה
 אימא לא ואי אשמועינן ברד משום דלא
 שכיח ליה אבל גבל דשכיח ליה אימא לא
 צריכא אמר מר נוטל הימנה כדי חלה ומניחה
 בכפישא או באנחותא וכשבא ע"ה ליטול
 נוטל את שתיהן ואינו חושש וליחוש דילמא
 נגע בה ^{יא}דאמר' ליה חזי אי נגעת בה הדרא
 לטיבלא וליחוש דילמא לא איכפת ליה
 השתא לתקוני קא מיכוין מיכפת לא איכפת
 ליה אמר מר נוטל הימנה כדי תרומה
 ומניחה בכליו של חבר וכשבא ע"ה ליטול
 נוטל את שתיהן ואינו חושש וליחוש דילמא
 נגע בה בשלמא התם אית ליה היכרא
 הכא מאי היכרא אית ליה ^{יב}דמנח ליה
 בכלי גללים בכלי אבנים בכלי אדמה א"ה
 מאי איריא דחבר אפי' דעם הארץ נמי ^{יג}ה"ג
 קאמר בכלים של עם הארץ הראויין להשתמש
 בהן חבר: מחזיקין ידי עכו"ם בשביעית:
 מחזיקין והאמר רב דימי בר שישנא משמיה
 דרב ^{יד}ואין עוודין עם העכו"ם בשביעית ^{טו}ואין
 כופלין שלום לעובד כוכבים ^{טז}לא צריכא
 למימרא להו אחזוקו בעלמא כי הא דרב
 יהודה אמר להו אחזוקו רב ששת אמר להו
 אשרתא: ואין כופלין שלום לעובד כוכבים: ^{יז}רב
 חסדא מקדים ויהיב להו שלמא רב ^{יח}כהנא
 א"ל שלמא למר: ושואלין בשלומן: השתא
 אחזוקי מחזיקין שואלין בשלומן מיבעיא
 אמר רב ^{יט}יבא ^כלא נצרכא אלא ליום אידם
 דתניא לא יכנס אדם לביתו של עובד כוכבים
 ביום אידם ויתן לו שלום ^{כא}מצאו בשוק נותן לו
 בשפה רפה ובכובר ראש ^{כב}רב הונא ורב
 חסדא ר' יתבי חליף ואזיל גניבא א"ל חד
 לחבריה ניקום מקמיה ^{כג}דבר אוריינן הוא אמר
 לו ^{כד}ומקמי פלגא ניקום אדהכי אתא איתו
 לגבייהו אמר להו שלמא עלייכו שלמא
 עלייכו מלכי אמרו ליה מנא ^{כה}לך דרבנן אקרו
 מלכים אמר להו דכתיב ^{כו}יבי מלכים ימלוכו
 ג' אמרו ליה ומנא ^{כז}לך דכפלינן שלמא

למלכי אמר להו דאמר רב יהודה אמר רב מנין שכוּפְּלִין שלום למלך שנאמר וַיָּרוּחַ לְבִשְׂהָ אֶת עַמְּשֵׁי
 ראש השלישים^(ט) וגו' אמרי ליה לימָעוּס מר מידי אמר להו הכי אמר רב^(י) יהודה אמר רב אָסוּר לוֹ לְאַדָם
 לִישְׁמָעוּס בְּלוֹם עַד שִׁיתוּ מֵאֲכָל לְבַהֲמָתוֹ שְׁנֵאמַר וַיִּגְזַר ה' בְּשֻׁרְךָ וְהָדָר וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבְעַת:

הדרן עלך הניזקין

עין משפט
נר מצוה

קבד א מ״י פ״ח מהל' צבורים הל״ט:
קבה ב מ״י פ״ח מהל' תרומות הל״ט:
קבד ג מ״י ט ופ״ח מהל' צבורים הלכה י״ב:
קבד ד מ״י פ״ח מהל' תרומות הל״ט:
קבה ה מ״י מהל' צבורים הל״ט:
קבט ו מ״י פ״ח מהל' שטות הל״ט:
קבל ז מ״י פ״י מהל' ע״ז הל״ב ופ״י מהל' מלכים ט״ו ט״ז ע״ד י״ד קתנא ט״ז:
קבלא ח מ״י מהל' שטות הל״ט:
קבל ט מ״י פ״י מהל' ע״ז ט״ז ט״ח ע״ד י״ד קתנא ט״ז:
קבל י מ״י פ״ט מהל' עדים הל״ב סג עזר ש״ע:

מוסף תוספות

[illegible]

(*) חרש זה טבאל וזבתר שמיטה נסיבא
 גלה ממין ולישראל אמרין ישר ואיכא
 לעמ"ד לעבו"ם חמר ישר ולישראל שלום
 ועליכם משמע דלכ"ע לעבו"ם אסור
 ואומר שלום עקיף ודלא כש"ס שלנו הכא
 דלא אסרינן ועודו כוכבים אלא כפילת
 שלום ונראה דלפי' הירושלמי דמחזיקין
 ידי נכרים בשביעית ושואלים בשלום
 אחדא מילתא היא שאומר לו חרש זה
 טבא: **ש"מ** פ"ב. פ"ב
 דבוקטנטרס ולא היה מתכוין לברכו
 אלא לבו היה לברכו וז"ע שלא יחא
 בצוה גונב דעת הבריות' ועל חנם
 פ"י' כן דלא קאמר אלא דאין כופלין
 לו שלום:

הדרן עלך הניזקין

[illegible]